CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

अमर चित्र कथा

मूल्य १५ रू.

वाल्मीकिः

रामायण-रचनाकार-वाल्मीकि-कथा

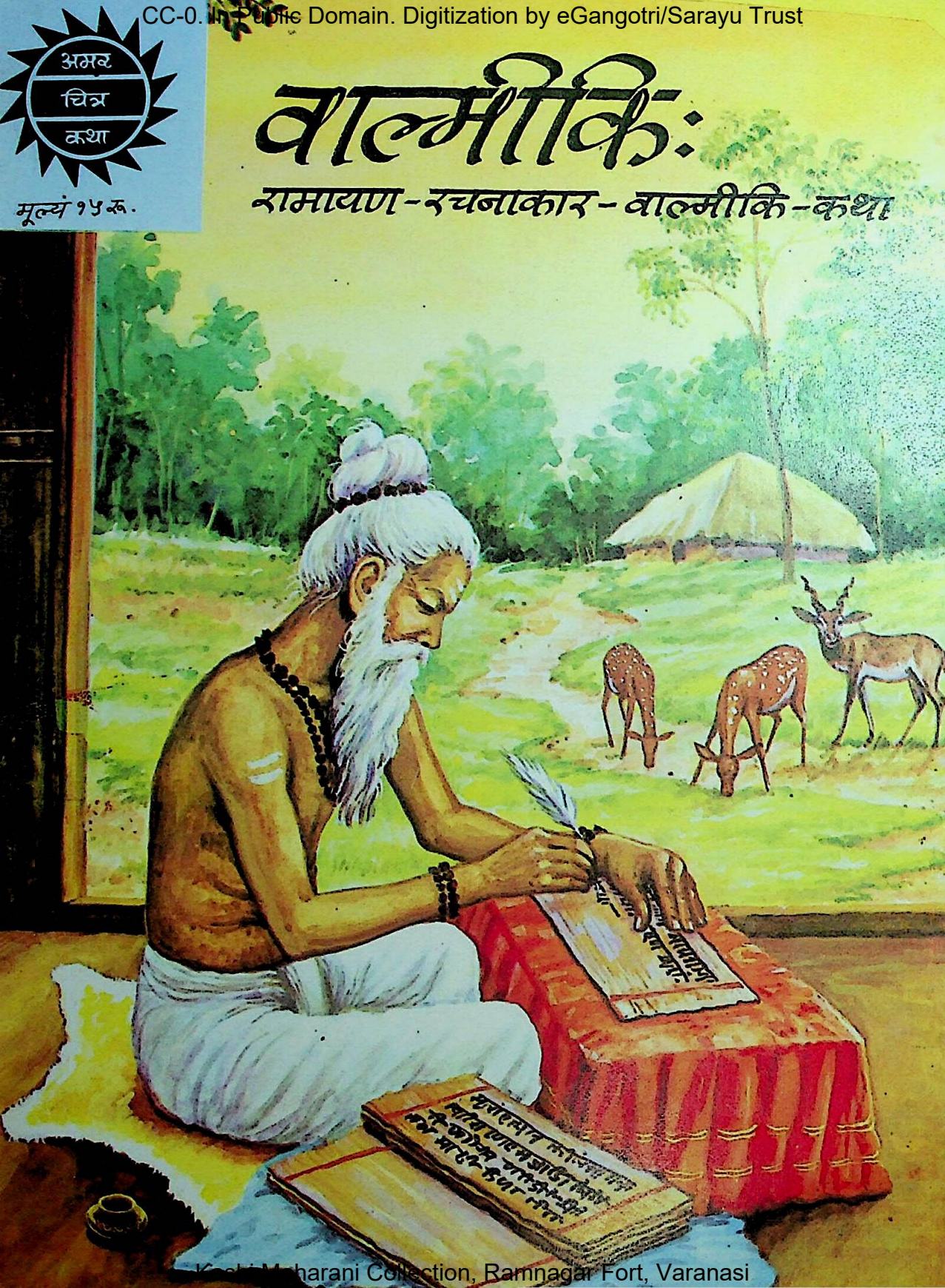

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

वयं भारतीयाः वाल्मीकेः सर्वाधिकाः ऋणिनः कृतज्ञाः च। अनेन सर्वकाले अत्यन्तं समुपयुक्तं सर्वात्मकं मनोरमं कथात्मकं रामायणं महाकाव्यरूपेण अस्मभ्यं प्रदत्तम्। प्राचीनकालतः अद्यतनीयकालपर्यन्तं भारतीयजनमानसोपरि रामायणस्य यः वृढः प्रभावः अस्ति सः शब्दैः तं वर्णयितुं न शक्यते। भारतीय-जनजीवनं रामायणमाश्रितम्। अभ्यागत-स्वागत-समये राम राम जयश्रीराम, जयरामजी इत्यादिभिः नमस्कारः विधीयते। आचारविचारादिषु अपि रामायणस्य महान् प्रभावः। भारतीय-संस्कृतेः मूलाधारः रामायणमेव। पुनश्च वृढविश्वासेन एवमपि उच्यते...

यथेदं भारतं वर्षं यथा विंध्यहिमाचलौ। यथा गङ्गा च गोदा च रामायणमपि तथा॥ सदा रामायणस्य संस्मरणे रामायणकारस्यापि निस्मरणं नैव भवति इत्यपि विशेषता एव। रामायणकारः वाल्मीकिः। वाल्मीकिः आदिकविः अर्थात् प्रथमकविः। अस्यच रामायणम् आदिकाव्यम् अर्थात् प्रथम-काव्यम्। एतदपिच महाकाव्यम्।

अयं सर्व-प्रथमः महाकविः पूर्वजीवनकाले लुण्ठकः एव आसीत्। निबिडारण्ये पथिकान् अयं लुण्ठति स्म मृगयां च करोति स्म, अस्यैषा वृत्तिः एव। एषः एनां वृत्तिमाश्रित्य एव स्वकुटुंबभरणपोषण-पालनादिकम् अनुतिष्ठति स्म। तथापि अग्रिमजीवने अयमेव लुण्ठकः महर्षिः वाल्मीकिः तथा च रामायणकारः प्रथमः महाकविः कथं जातः इति जिज्ञासापूर्तिः अनेन संस्करणेन भवति इति आशा।

एतत्संस्कृत-सचित्र-संस्करणम् अमरचित्रकथामालायाः आंग्ल रचनाधारितम्। संस्कृत भाषा भारतीया एव भाषा। संस्कृत भाषा विषये एका उक्तिः अपि प्ररूढा अस्ति।

भारते संस्कृता भाषा कामधेनुः प्रकीर्तिता। जननी विश्वभाषाणां विज्ञानस्योपकारिणी॥ संस्कृतानुवादकः श्री. सु. राममूर्तिः भारतीय पोलिस-सेवा (आय्. पी. एस्.)-निवृत्तः महाराष्ट्र पोलिस महासञ्चा-लकः। संस्कृतानुवादे विश्वसंस्कृत-प्रतिष्ठानस्य प्रेरणा, भारत-पुस्तकभवनस्य च प्रकाशनम्।

Retold by: Mali

Artwork: Prabhakar Khanolkar

Editor: **Anant Pai**

© 1996 India Book House Limited

Published by H. G. Mirchandani for India Book House Limited, Fleet Building, Mathuradas Vasanji Road, Marol Naka, Andheri (East), Mumbai - 400 059 and printed by him at Prasad Offset Press, Shed B&CS, No. 42, Hissa No. 2, Sativali, Vasai Kaman Road, Vasai Taluka, Thane District.

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

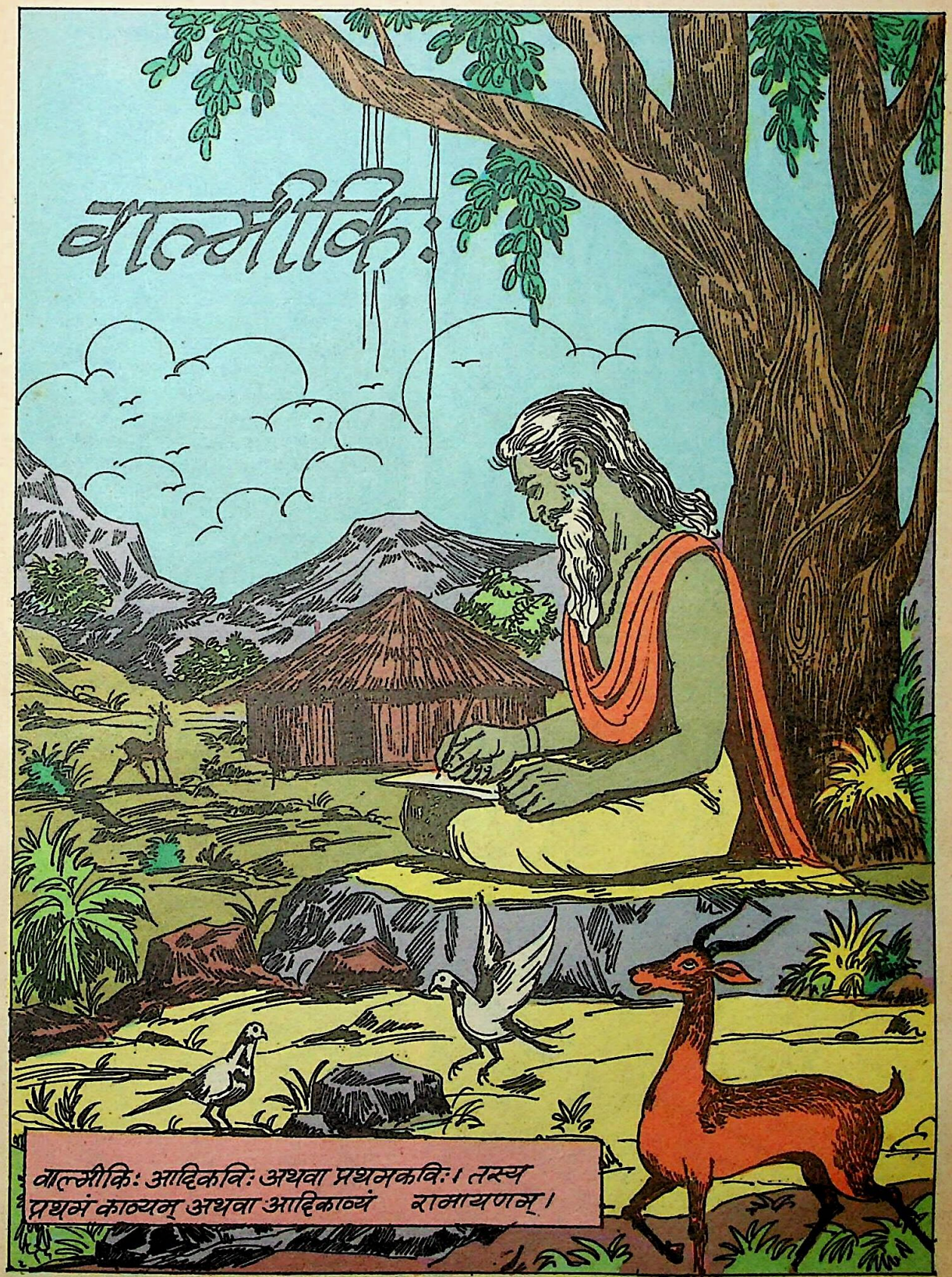

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

आश्चर्यम् एतत् वाल्मीकिः पूर्वजीवने मृगयाकारः लुण्ठकः च आसीत्।

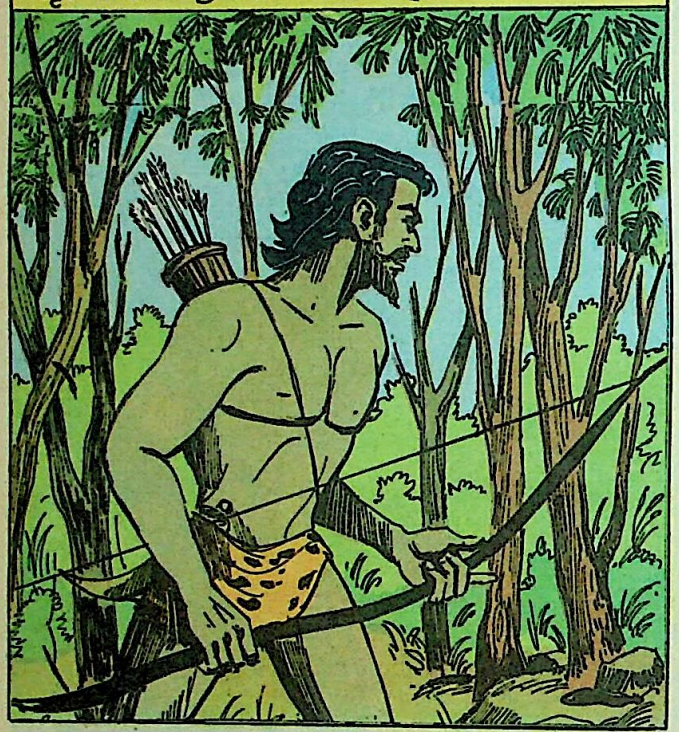

वने संभ्रमन् सः निष्पापपक्षिणः हन्ति स्म।

दीनपशून् अपि हन्ति स्म।...

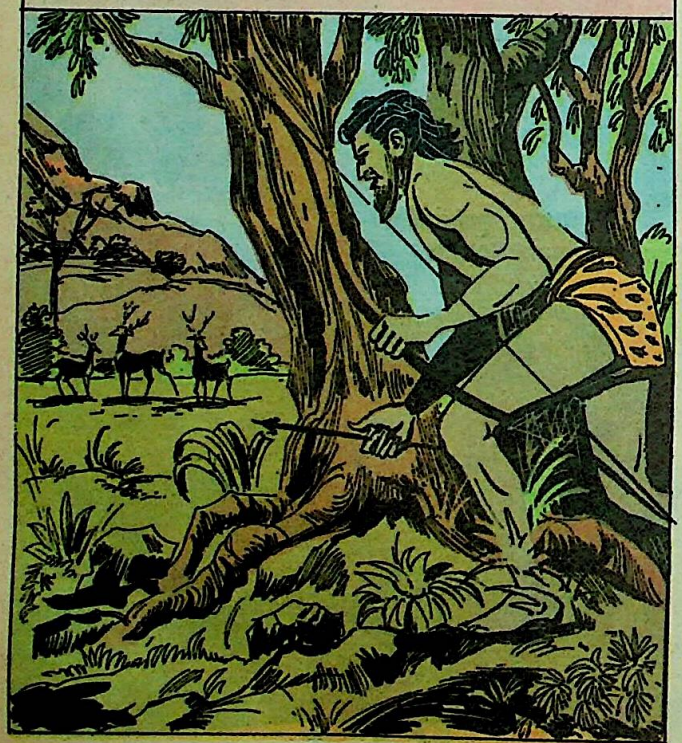

...तांश्च स्वकुटीरं भोजनार्थम् आनयति स्म।

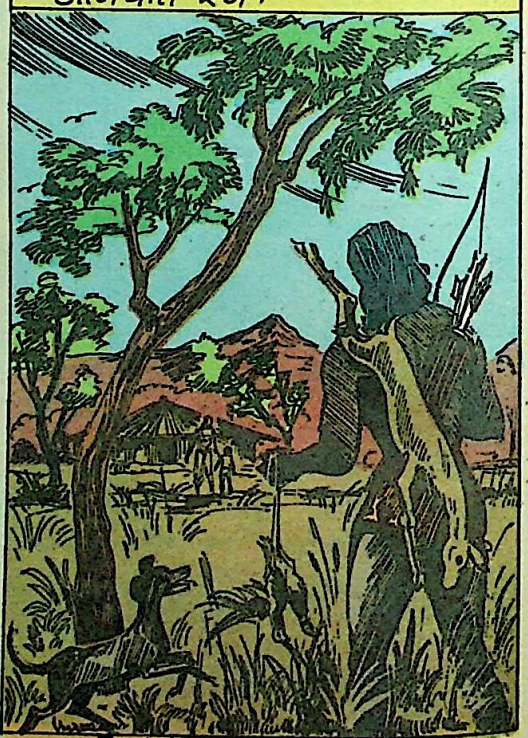

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

सः निभृतं प्रतीक्ष्य एकाकिनं पथिकं वने लुण्ठति स्म च।

वित्तमात्रादिकं दीयताम् अन्यथा हन्मि त्वाम्।

दयां कुरु, रक्ष मां।

अद्य गृहाण इदं लुण्ठनम्।

किं एतावदेव?

धीरा भव, श्वः धनिकवणिजां गणः वनक्रमणं करिष्यति।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

एवं सः जीवति स्म घृणात्मकं अपराधि च जीवनम्। एकदिने न अतिदूरे समागच्छन्तः सप्तर्षयः दृष्टाः तेन।

तिष्ठत यदि जीवनं अपेक्षध्वे।

किं अपेक्षसे त्वम्।

सर्वां वित्तमात्रां भवतां अधीनस्थाम्।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

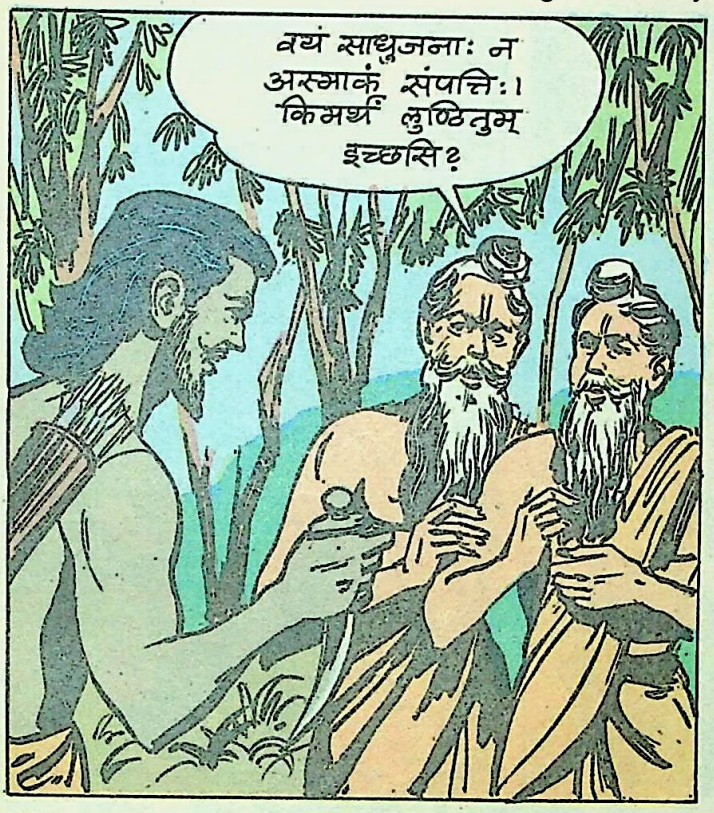

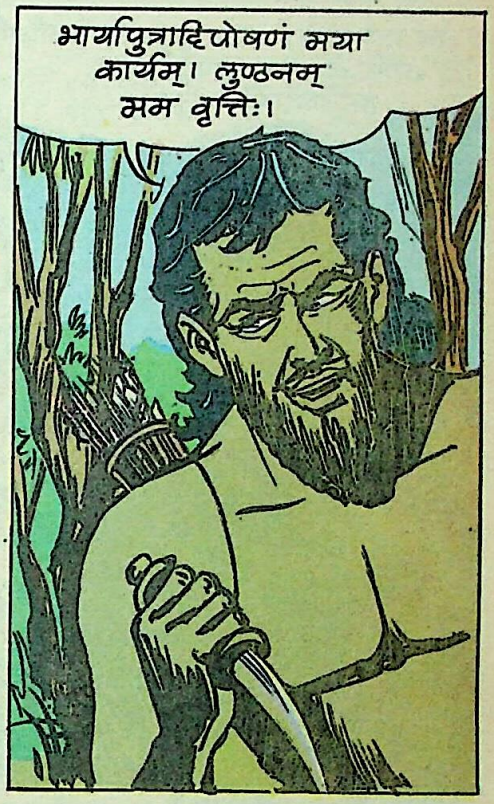

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

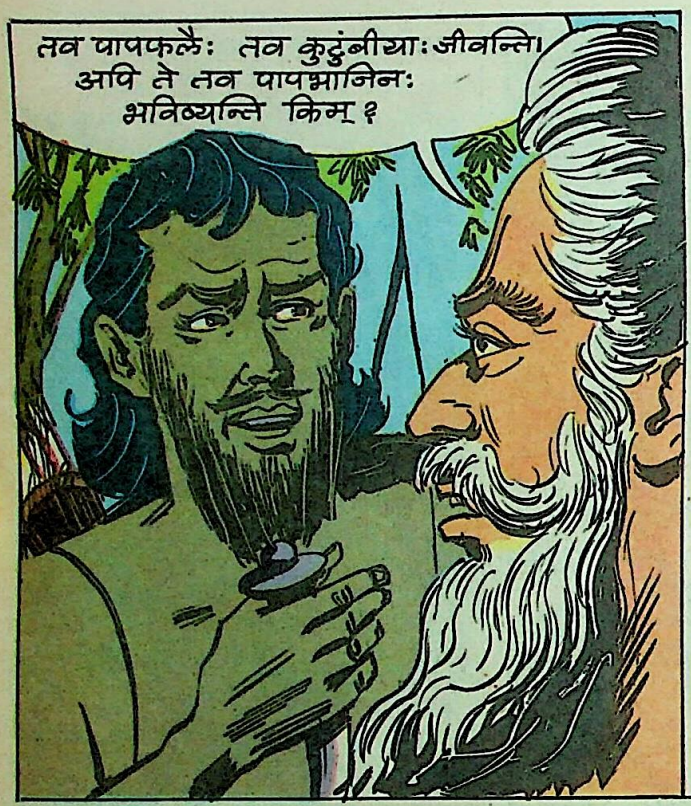

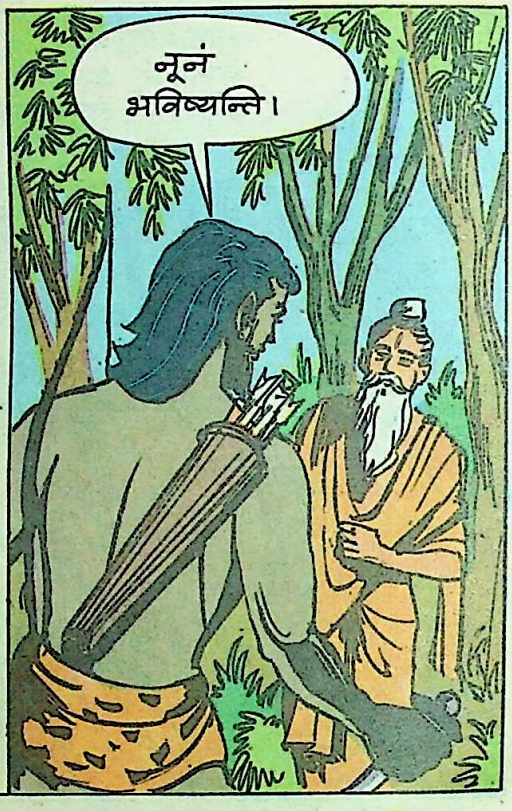

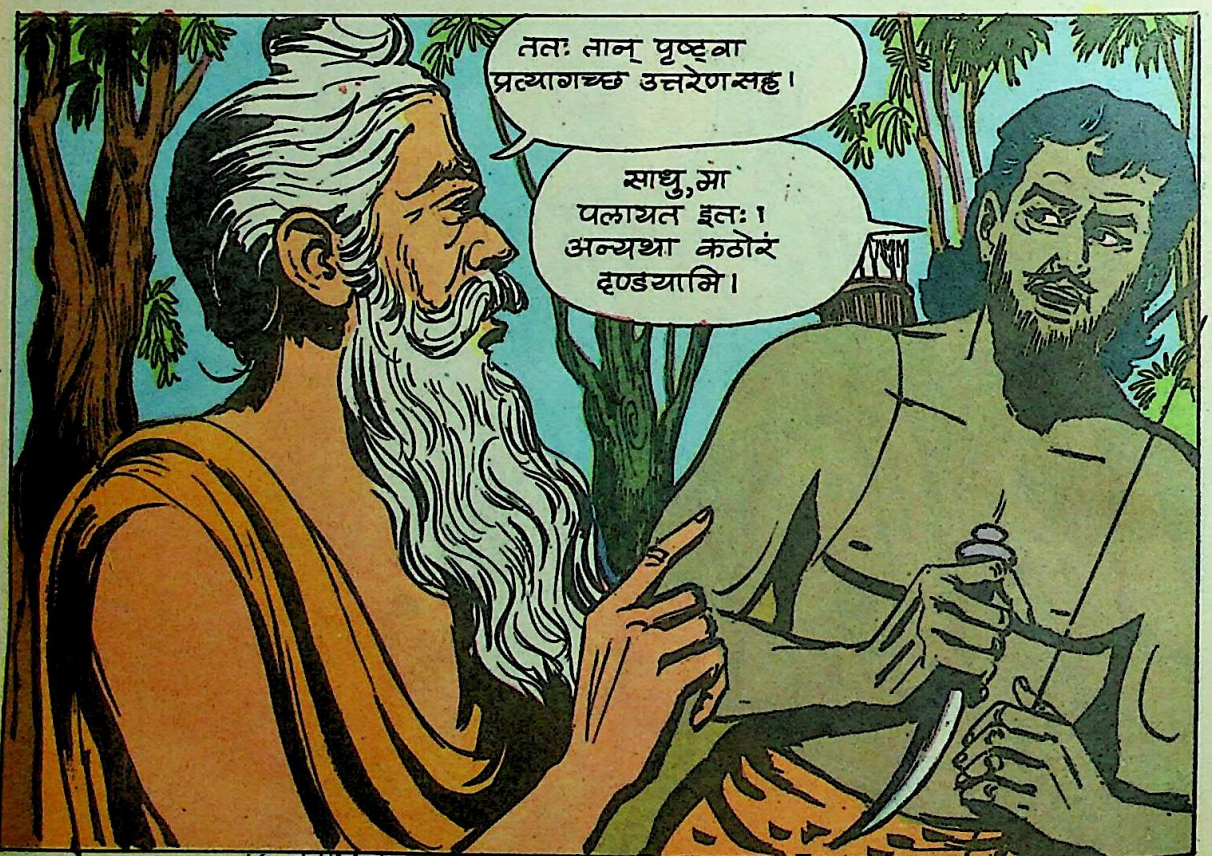

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

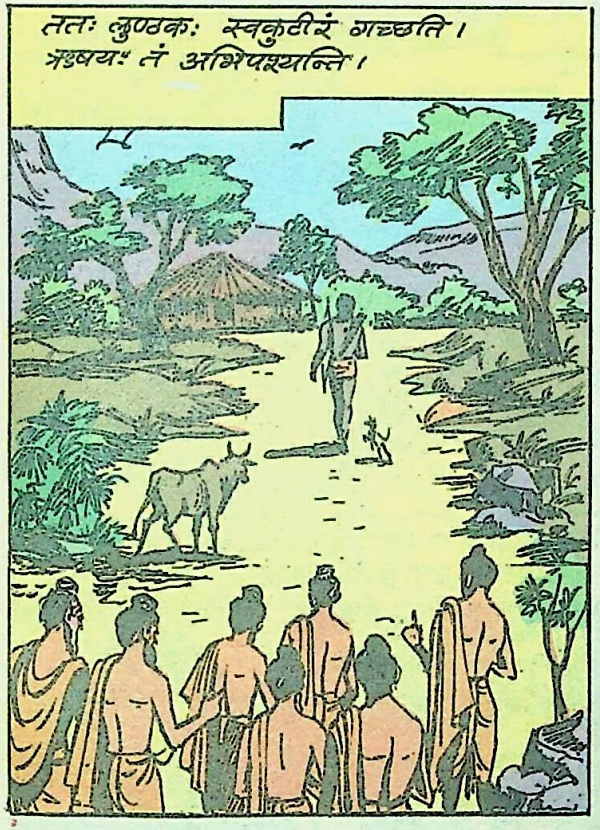

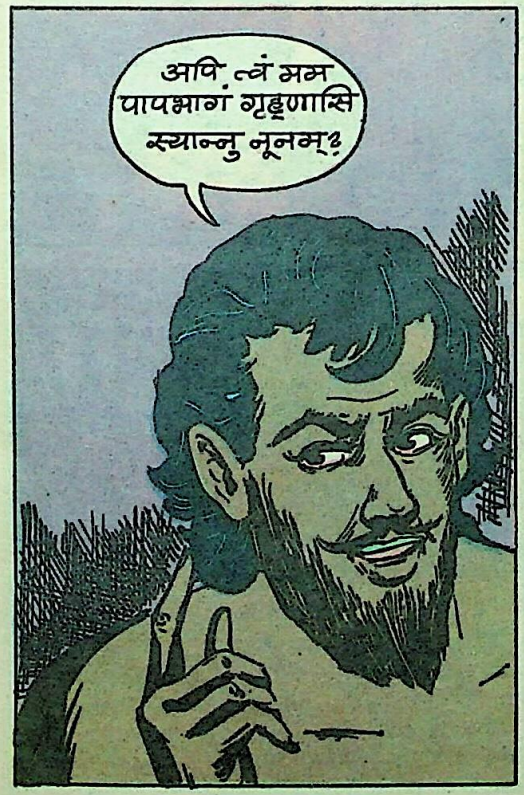

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

समीपम् आगमनान्ते सहसा तस्य प्रावर्तन्ताश्रुधाराः।

तैः किं उत्तरं दत्तम्?

लुण्ठकेन उक्तं तत् सर्वम्। ततः तेषां चरणेषु स्वदेहं पातयित्वा प्रमुक्तकण्ठं रोदितुं आरेभे।

मम आत्मा समाप्तः। मोचयन्तु मां दयावन्तः भवन्तः।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

ऋषिभिः दया कृता तस्योपरि।

उपविश। मारा इति जप मनसा सर्वात्मना च। तन्मयः भव। क्षणमपि मा यापय यावत् अस्माकं प्रत्यागमनम् अत्र। शिवमस्तु ते।

ततः सः लुण्ठकः भूम्यां ध्यानमग्नः भूत्वा उपाविशत् अस्य नेत्रे अपि निमीलिते। स्वं च व्यस्मरत् मारा इति जपनम् एक अग्रे रामा इति परिवर्तितम् जातम्।

मासाः व्यतीताः, वर्षाणि निर्गतानि अयं च अविचलः स्थितः। एतस्य उपरि वल्मीकः समारब्धः। कालान्तरेण वल्मीके अयं पूर्णतया निमग्नः।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

ततः सर्वत्र स्वात्मशक्त्या स्वात्मज्ञानेन च वाल्मीकिः समादरणीयः सत्पुरुषः जातः।

ततः परं चिरात् महर्षिः नारदः तं प्रति समागच्छत्।

सुस्वागतम् प्रभो।

हे पवित्रेषु पवित्रोत्तम प्रभुः त्वां प्रसीदतु

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

संभाषणे तौ निमग्नौ।

सर्वेषु नरपुरुषोत्तमः कः ?

अद्य अयोध्या-नरेशः रामः।

श्रावय मां रामस्य अद्भुतकथाम्।

कृपया प्रस्तूयतां, समुत्सुकः अस्मि।

ततः नारदेन रामस्य कथा आद्यन्तं यावत परिकीर्तिता।

मया यद् ज्ञातं तत्सर्वं परिकीर्तितम्।

कथं मनोरमा कथा एषा ! अहं कृतज्ञः व।

ततः वाल्मीकिना अभ्यनुज्ञातः नारदः आपृच्छ्य जगाम।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

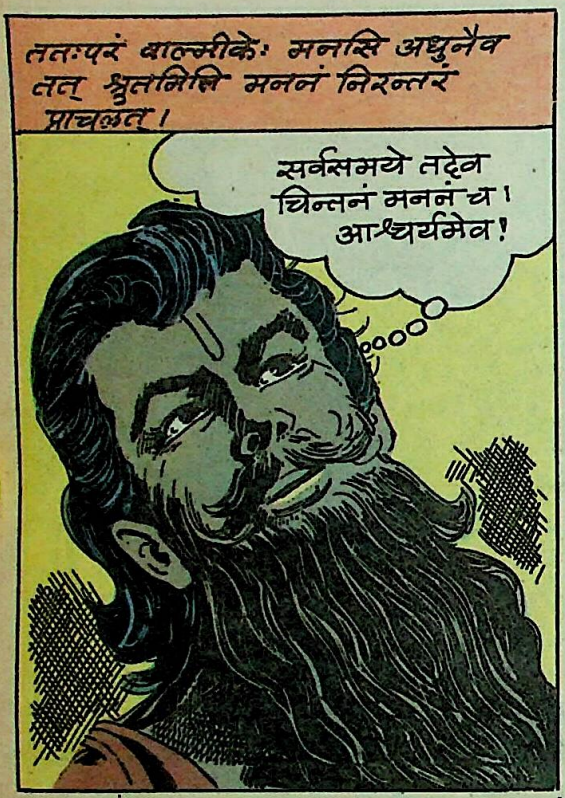

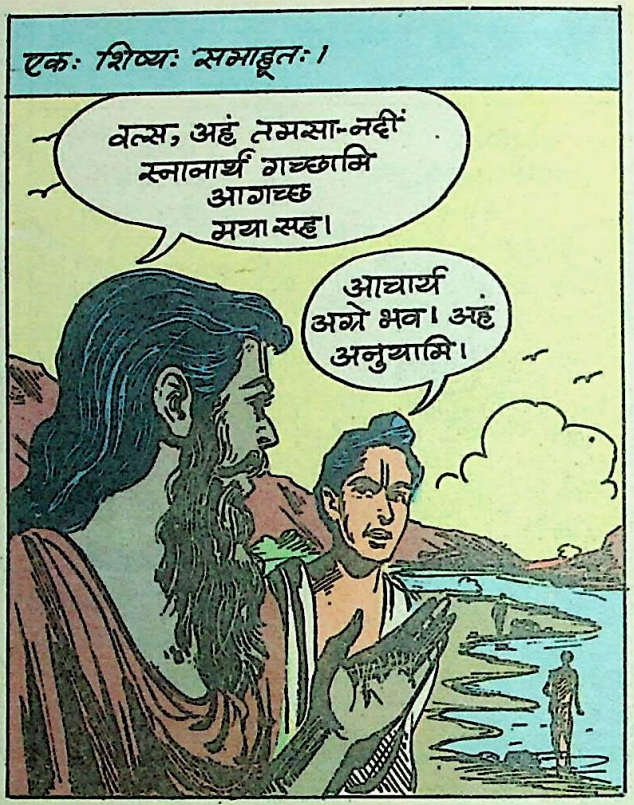

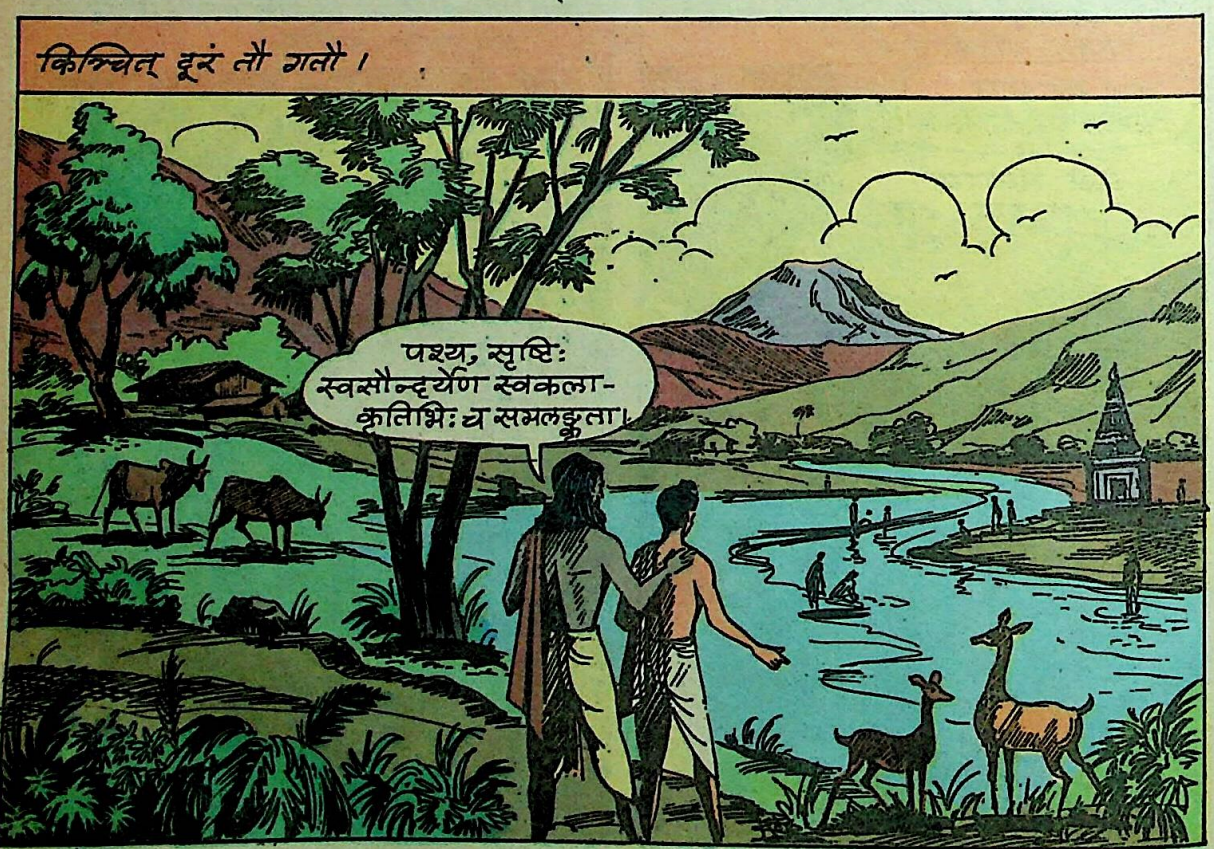

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

वृक्षशाखोपरि पक्षिदंपती उपविष्टौ। एतयोः परस्परं चञ्चुचुंबनं चूचू करणं च।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

शोकसन्तप्तः वाल्मीकिः तं शाकुनिकम् अशपत्।

मा निषाद प्रतिष्ठां त्वमगमः शाश्वतीः समाः। यत्क्रौञ्चमिथुनादेकमवधीः काममोहितम्।

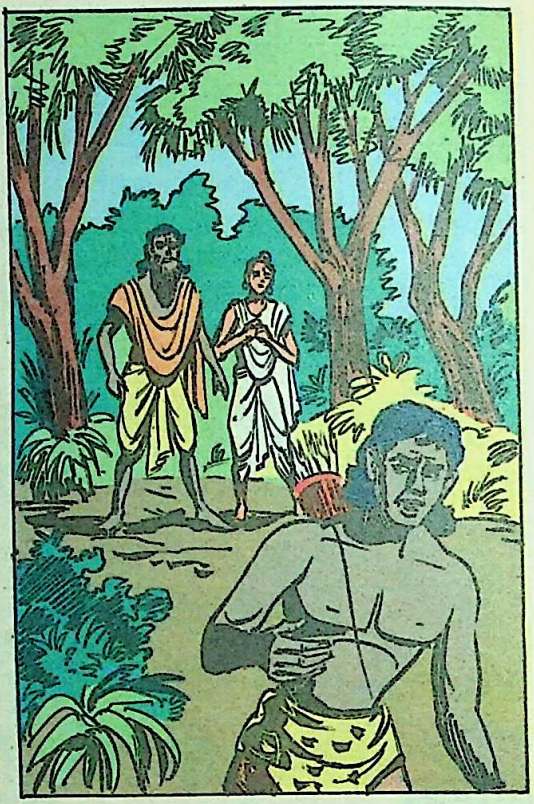

एवं ब्रुवतः वीक्षतः तस्य हृदि चिन्ता प्रादुर्बभूव- शोकार्तेन मया संस्कृते किमिदं व्याहृतम्?

पादबद्धः अक्षरसमः तन्त्रीलयसमन्वितः। नूनं नवीनः आश्चर्यं खलु!

सः मुनिश्रेष्ठः शिष्यमेवम् अब्रवीत्- शोकार्तस्य मे प्रवृत्तः अयं श्लोकः। मम शोकः एवं श्लोकतां गतः अयं नान्यथा भवतु।

श्लोकः। श्लोकः।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

तस्मिन् दिने आगतः अभ्यागतः ब्रह्मा सृष्टिकर्ता।

धन्यः खलु त्वं भोः वाल्मीके।

हे ब्रह्मन् तव कृपाभारावनतः।

तथा सर्वं अभवत् यथा मया निर्दिष्टम् आसीत्।

देव, किं आगमनप्रयोजनम्?

नारदात् त्वया रामकथा श्रुता। अधुना लिखितव्यं त्वया यत् विदितमविदितं वा।

हे ब्रह्मन् कथं लिखितुं शक्नोमि यत् मया न विदितम्।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

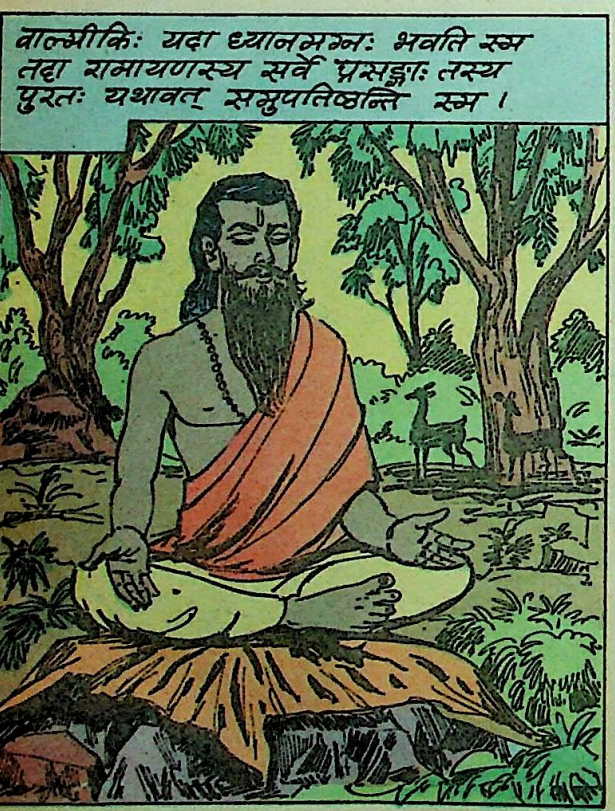

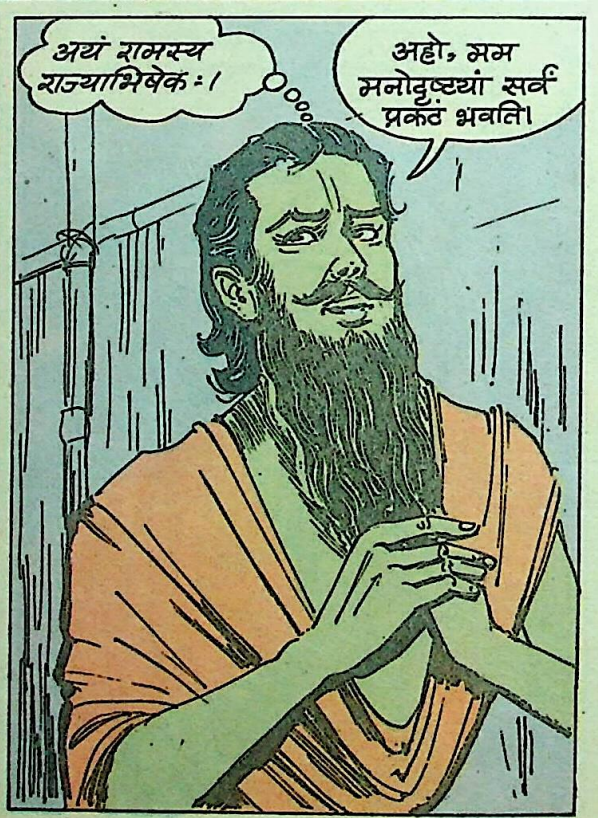

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

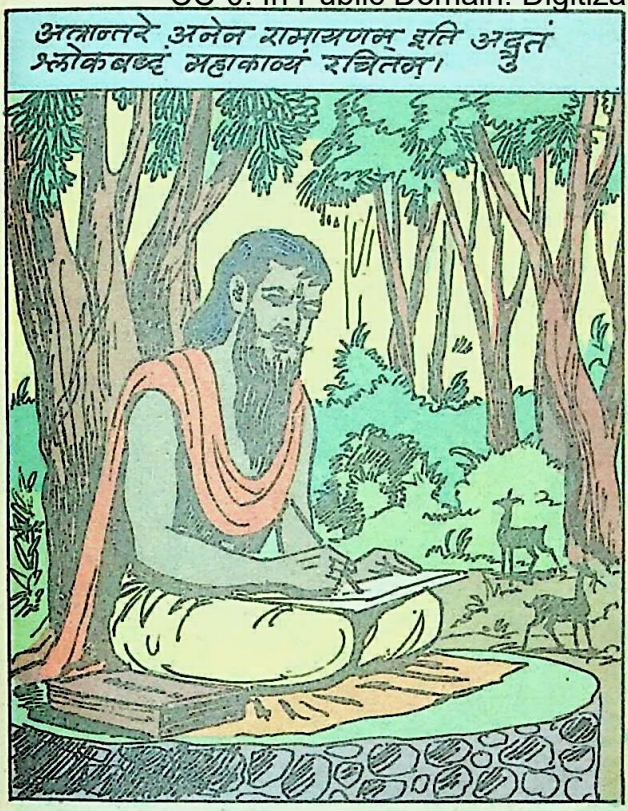

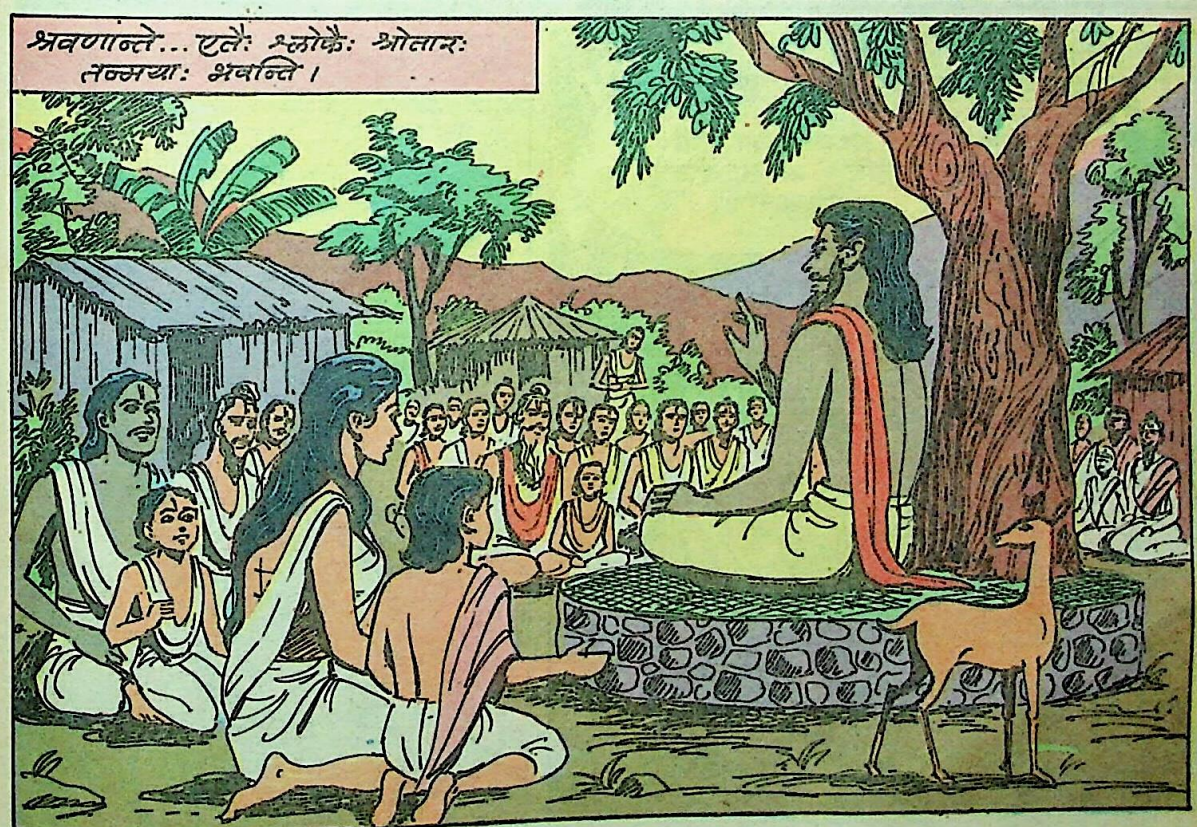

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

वर्षाणि व्यतीतान्ते केचित् शिष्याः वनमध्ये गताः। तत्र ते कांचित् स्त्रियं भूम्यां उपविश्य हृदयभेदकं रुदन्तीं अपश्यन्।

का सा? किमर्थं रोदिति?

अतिसुन्दरा स्त्रीः। अपि सा देवता ननु।

ते स्वाश्रमं प्रत्यागताः ...

भो आचार्य वनमध्ये एका स्त्रीः अखण्डं रोदिति। सा लक्ष्मीवत् लावण्यवती।

वाल्मीकिना आत्मिकशक्त्या अन्तर्दृष्ट्या सा स्त्रीः ज्ञाता।

हे देव सा सीता, रामस्य पत्नी!

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

तत् स्थानं वाल्मीकिः शीघ्रं गतः।

देवि सीते, सर्वस्त्रीषु पतिव्रता। अलं दुःखेन। अहम् अत्र तव सहायार्थम् अस्मि।

रामेण सीता त्यक्ता वाल्मीकिः तस्याः रक्षणकर्ता जाता।

देवि, नारीश्रेष्ठे, आगच्छ मया सह मम आश्रमे। स्वगृहमेव इति मन्तव्यम्।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

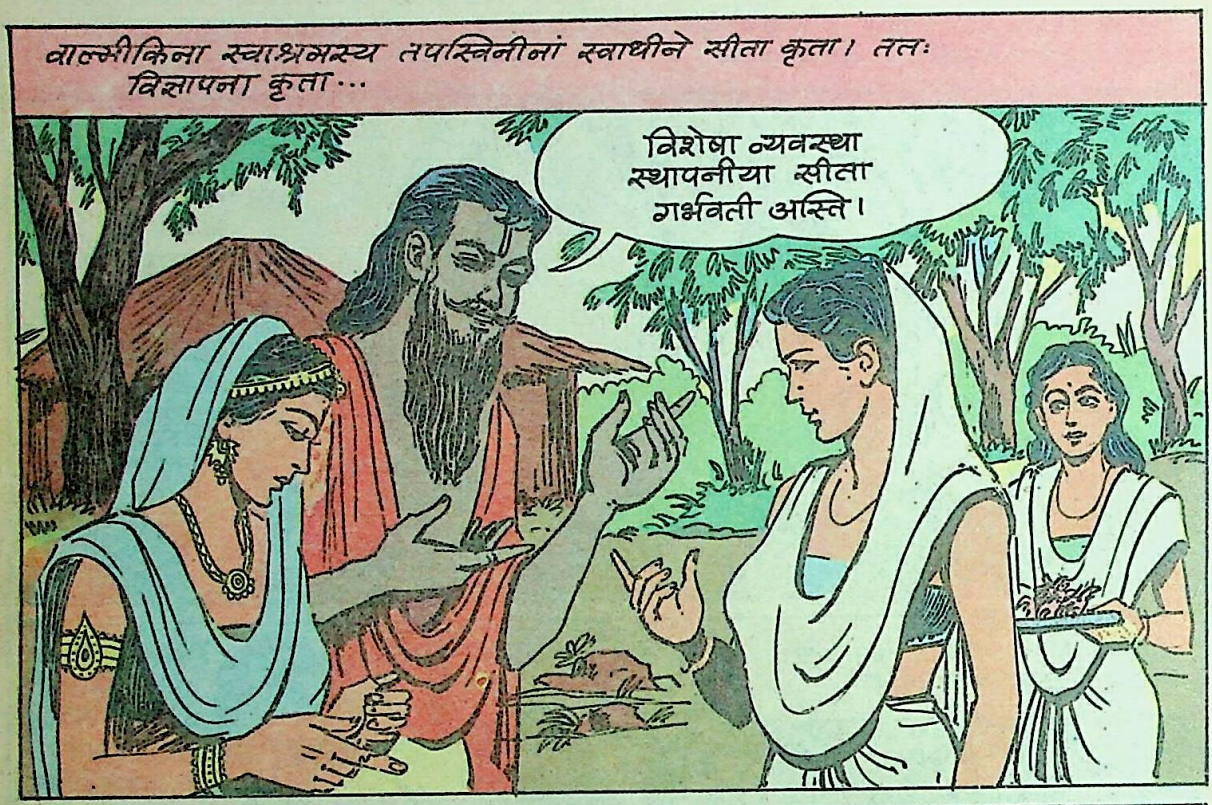

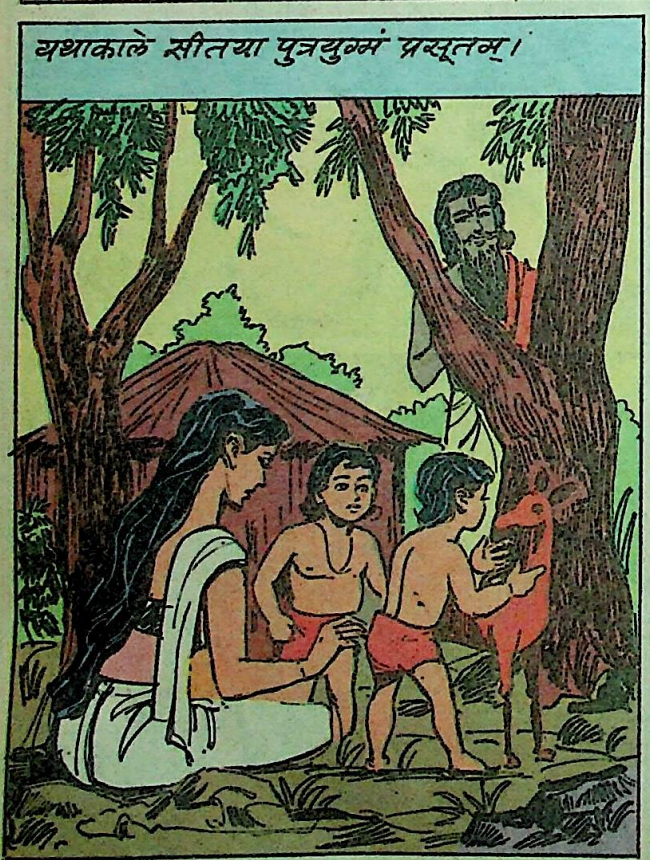

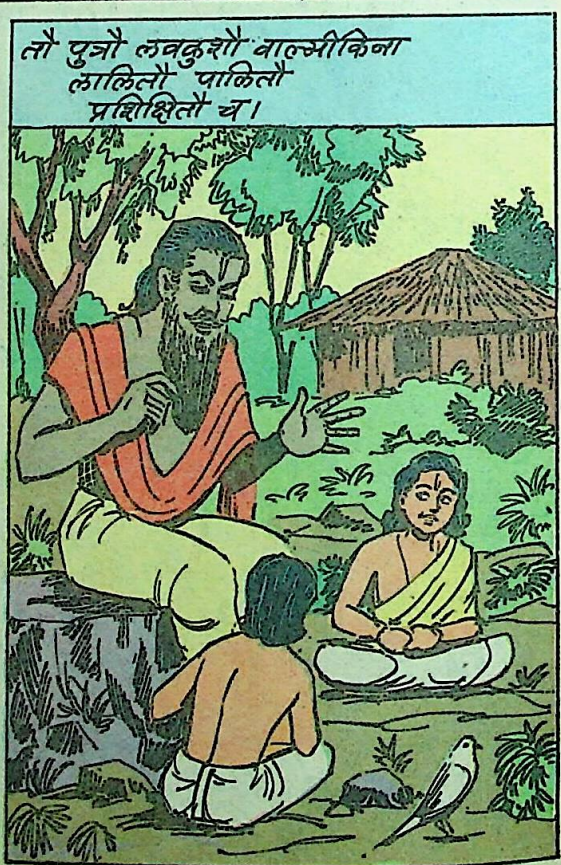

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

बहुविध प्रशिक्षित विषयेषु वीणावादनेन सह रामायण गायनम् अपि प्रशिक्षितम्।

अति सुन्दरम्।

एकदिने रामः अश्वमेधयज्ञं करोति इति वार्ता आगता।

रामदर्शनं गृह्यतां रामायणं च गीयताम्।

यदि रामः युवयोः पितृविषये पृच्छति तदा आवां वाल्मीकिशिष्यौ इत्येव कथयतम्।

लवकुशौ अश्वमेधयज्ञस्थाने नैमिषं गतौ।

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

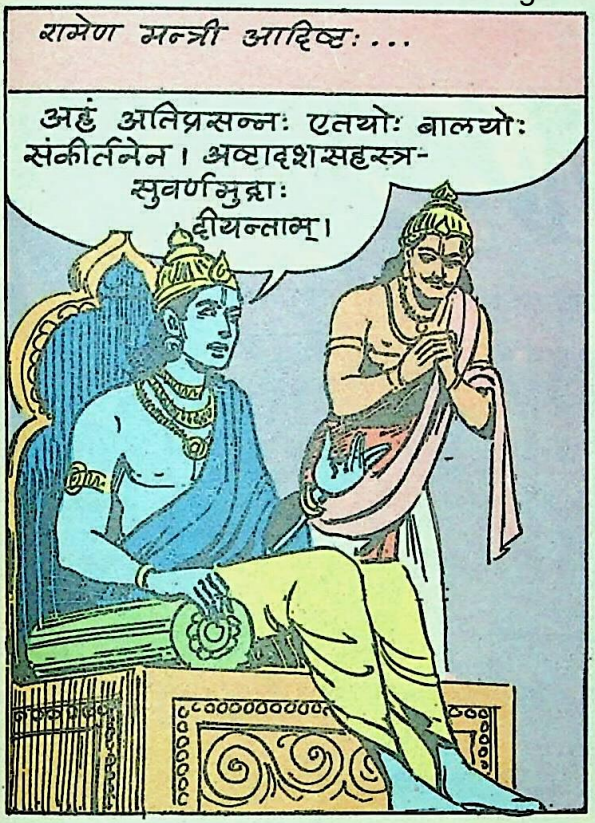

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

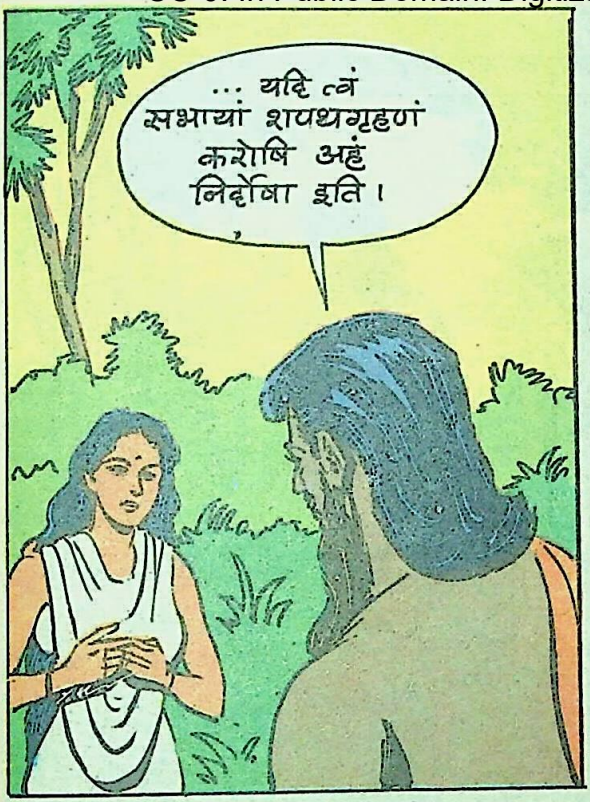

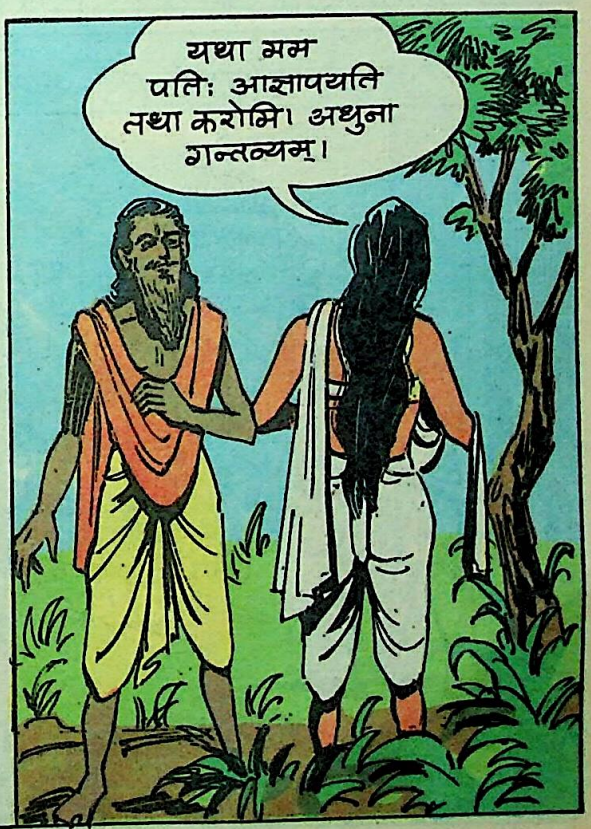

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

सर्वैः आश्रमवासीयैः अश्रुपूर्णनयनैः सीता आपृच्छ्यते अनुज्ञायते च। शिवास्ते पन्थानः।

रामस्य अश्वमेधयज्ञस्थले तयोः आगमनम्।

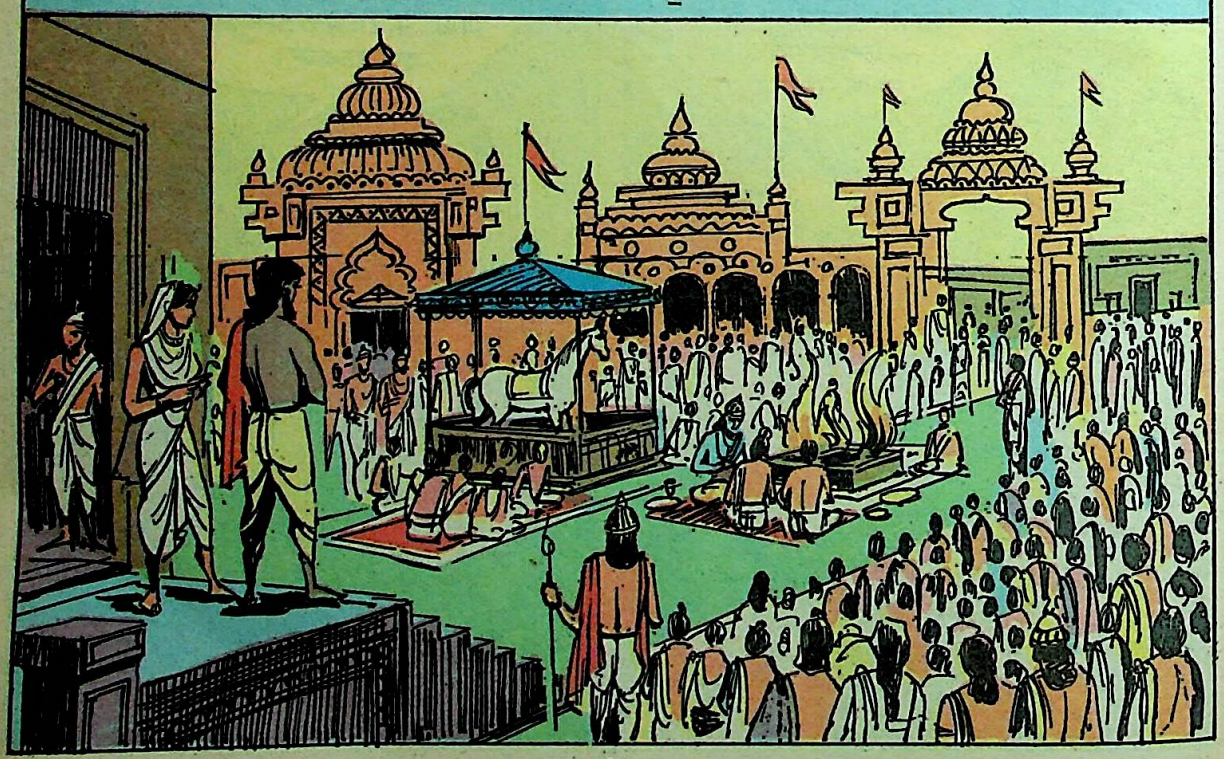

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

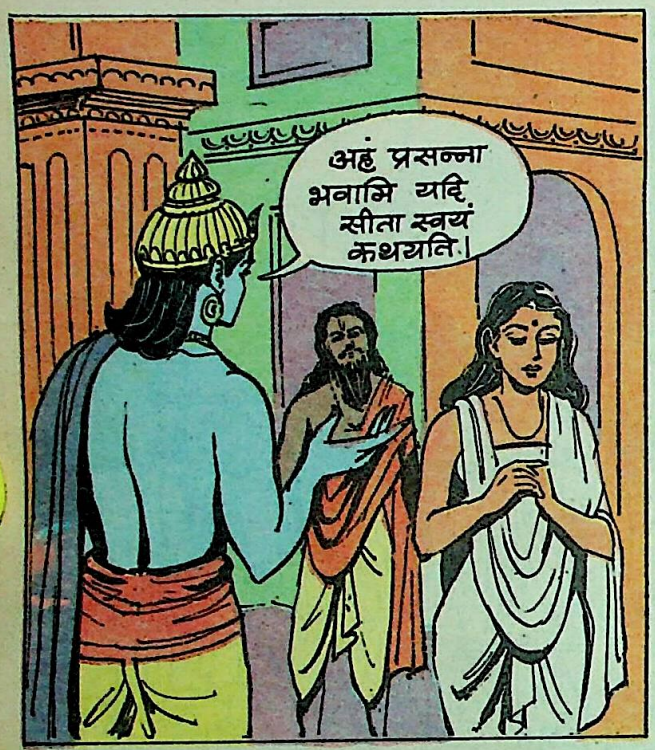

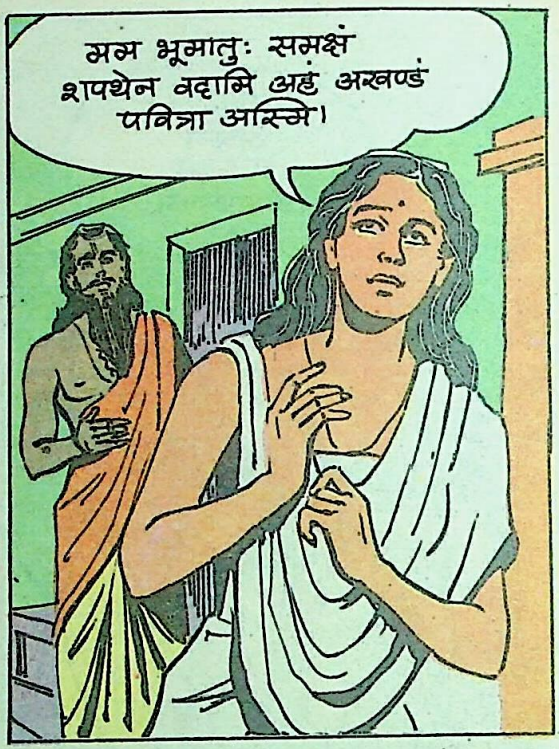

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

भूदेवी सीतां गृहीत्वा भूमिगता अभवत्।

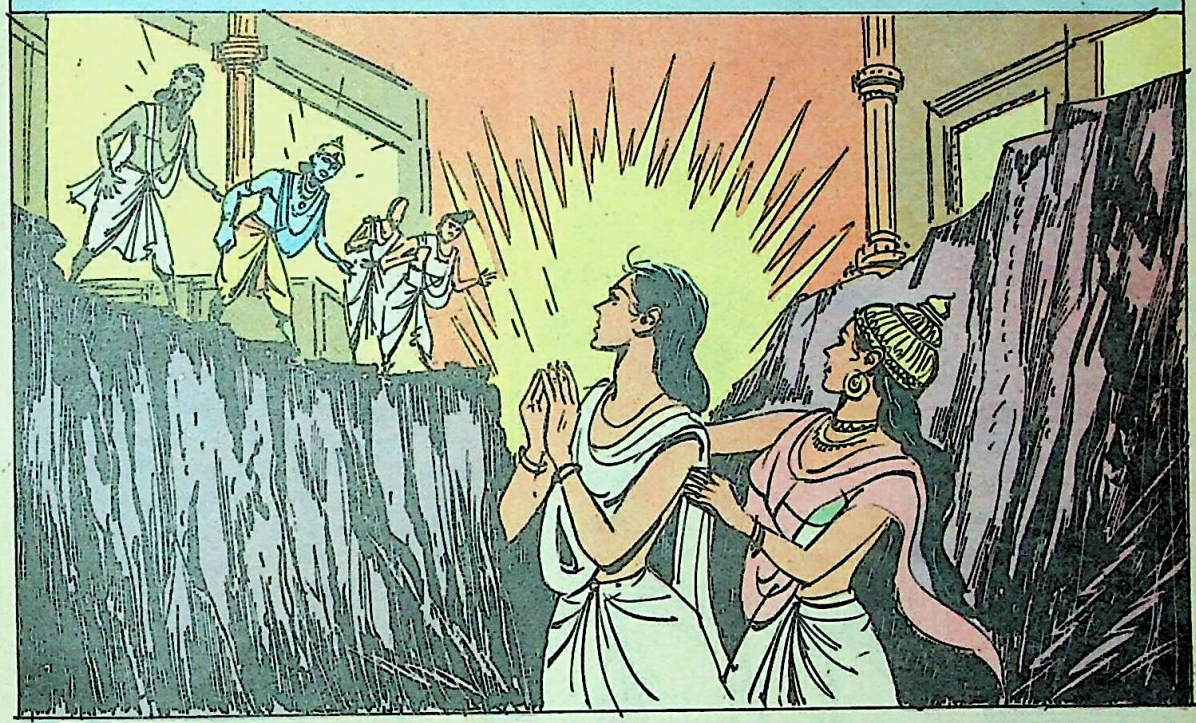

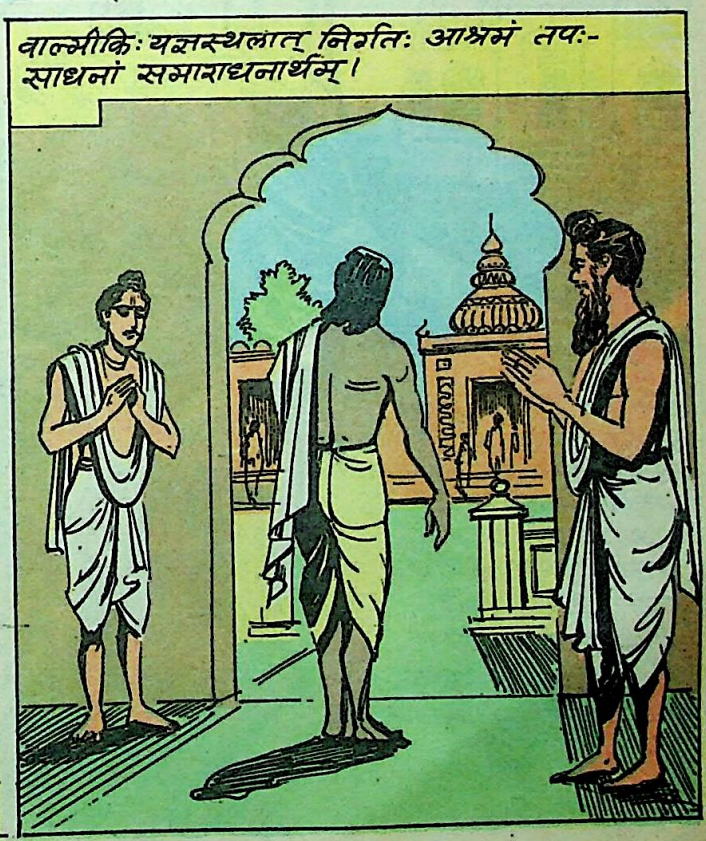

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

Comics are now welcome in schools

ut only

MAR CHITRA KATHA

because Amar Chitra Katha

- acquaints children with India's cultural heritage
- develops the habit of good reading
- supplements school education

Amar Chitra Katha is a series of exciting and inspiring stories from Indian History, Mythology and Folklore.

- Easily accepted by children — adults read them first.
- Over one hundred titles in
  Deluxe Edition Rs. 20 each
- **Bumper Issues** Rs. 60 each
- Amar Chitra Katha
  Digest Rs. 25 each

IBH

Marketed by:
INDIA BOOK HOUSE

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

THE ALL-COMICS FORTNIGHTLY
LOVED BY CHILDREN! APPRECIATED
BY PARENTS! APPROVED BY TEACHERS!

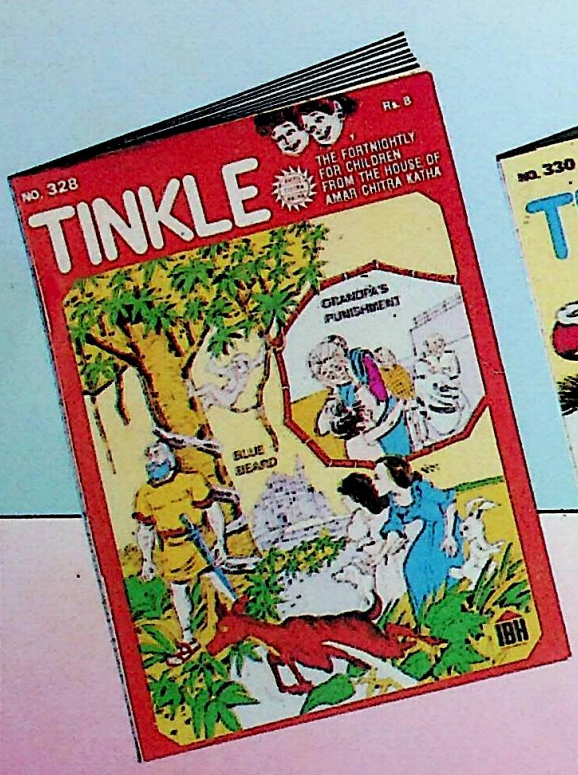

FUN
ADVENTURE!
KNOWLEDGE!

THE ALL-COMICS FORTNIGHTLY

Rs 8.00

IBH

Published by
India Book House Ltd, Bombay 56

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi